

İsmail Engin

Serdar Şahin

MALİYE

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM MALİYE TEORİSİ

I.	KAMU MALİYESİNİN TANIMI	1
II.	KAMU MALİYESİNE İLİŞKİN YAKLAŞIMLAR.....	1
A.	GELENEKSEL YAKLAŞIMLAR	1
1.	Kurumsal Yaklaşım	1
2.	Yapısal Yaklaşım	2
3.	Değişim Yaklaşımı.....	2
4.	Refah Yaklaşımı	2
5.	Gelir Yaklaşımı.....	2
B.	GÜNÜMÜZDEKİ YAKLAŞIMLAR.....	3
1.	Hukuki Yaklaşım	3
2.	İktisadi Yaklaşım.....	4
3.	Siyasi Yaklaşım	4
III.	DEVLET FAALİYETLERİ İLE İLGİLİ YAKLAŞIMLAR.....	4
A.	MERKANTALİZM.....	5
B.	FİZYOKRATLAR.....	5
C.	KLASİK MALİYE YAKLAŞIMI [KLASİK-ORTODOKS MALİyecİLER, MALİ GELENEKÇİLER]	5
1.	Tüketici Devlet Varsayımı	5
2.	Kamu Girişimlerinin Özel Girişimlerden Daha Az Verimli Olduğu Varsayımı.....	6
3.	Tarafsız Vergi Ve Tarafsız Kamu Harcamaları Varsayımı.....	6
D.	MÜDAHALEcİ DEVLET YAKLAŞIMI [MODERN MALİYE ANLAYIŞI]	7
E.	İKTİSADİ RASYONALİTE YAKLAŞIMI	8
F.	MUSGRAVE YAKLAŞIMI	8
G.	ANAYASAL İKTİSAT YAKLAŞIMI	8
H.	DİĞER GÖRÜŞLER	9

1.	Mekanik Devlet Görüşü	9
2.	Organik Devlet Modeli	9
3.	Kamu Hizmetleri Devleti	9
4.	Kalkınmacı Devlet Modeli	10
5.	Refah Devleti Modeli	10
6.	Marksist Devlet Modeli.....	10
7.	Günümüzde Devlet [Proaktif Devlet]	10
IV.	KAMU MALİYESİNİN AMAÇLARI.....	11
A.	KAYNAK DAĞILIMINDA ETKİNLİĞİN SAĞLANMASI FONKSİYONU.....	11
B.	İKTİSADİ İSTİKRARIN SAĞLANMASI FONKSİYONU	11
C.	BÖLÜŞÜMDE ETKİNLİĞİN SAĞLANMASI FONKSİYONU	15
D.	İKTİSADİ KALKINMANIN SAĞLANMASI FONKSİYONU	15
E.	REGÜLASYON FONKSİYONU.....	16
1.	Regülasyon Gereçleri.....	16
2.	Regülasyon Biçimleri-Çeşitleri.....	16
3.	Regülasyon Yöntemleri.....	17
4.	Regülasyonların Olumsuzlukları.....	17
V.	KAMU KESİMİNİN EKONOMİDEKİ YERİ-ÖZEL SEKTÖR İLİŞKİSİ	18
A.	KAMU HARCAMASI-ÖZEL HARCAMA ARASINDAKİ FARKLILIKLAR	18
B.	KAMU KESİMİNİN EKONOMİDEKİ GÖRELİ PAYI	18
C.	KAMU HİZMETLERİNİN OPTİMUM ÜRETİM MODELLERİ.....	19
1.	Kısmi Denge Modelleri.....	19
2.	Genel Denge Modelleri.....	21
3.	Refah Modelleri	25
D.	KAMU KESİMİNDE SİYASAL KARAR ALMA MODELLERİ	28
1.	Oybirliği Kuralı.....	29
2.	Basit Çoğunluk Oylaması.....	29
3.	Puanlı Oylama Kuralı	31
4.	Nokta Oylaması Kuralı.....	32
5.	Oy Ticareti [Logrolling]-Kütük Yuvarlama.....	32
6.	Downs Modeli.....	32
7.	Niskanen Modeli	32
8.	Romer-Rosenthal Modeli	32
9.	McKean Yaklaşımı [Görünmez El Teorisi]	33
E.	PİYASA BAŞARISIZLIKLARI	33
1.	Statik Piyasa Başarısızlıkları.....	33
2.	Dinamik Piyasa Başarısızlıkları	33
F.	DEVLET BAŞARISIZLIKLARI	34
VI.	DIŞSALLIKLAR.....	35
A.	TANIM	35

B.	DIŞSALLIK TÜRLERİ	35
1.	Pozitif Dışsallıklar	35
2.	Negatif Dışsallıklar	36
3.	Üretim Dışsallığı	37
4.	Tüketim Dışsallığı	37
5.	Marjinal Dışsallık	38
6.	İnfra-Marjinal Dışsallık	38
7.	Parasal Dışsallık	39
8.	Teknolojik Dışsallık	39
C.	DIŞSALLIKLARIN ÇÖZÜMÜNDE KULLANILAN YÖNTEMLER	39
1.	Kamusal Çözümler	39
2.	Özel Çözümler	43

İKİNCİ BÖLÜM KAMU HARCAMALARI

I.	KAMU HARCAMALARININ TANIMI	45
II.	KAMU HARCAMALARININ ÖZELLİKLERİ	45
III.	KAMU HARCAMALARININ SINIFLANDIRILMASI	45
A.	İDARİ SINIFLANDIRMA	46
1.	Organik Sınıflandırma [Kurumsal Sınıflandırma]	46
2.	Fonksiyonel Sınıflandırma	46
B.	BİLİMSEL [EKONOMİK] SINIFLANDIRMA	46
1.	Reel [Gerçek] Harcamalar – Transfer Harcamaları	46
2.	Cari Harcamalar – Yatırım Harcamaları	47
C.	DİĞER SINIFLANDIRMA	51
1.	Harcamayı Yapan Birimlere Göre Sınıflandırma	51
2.	Zorunlu Harcamalar – İhtiyari Harcamalar Sınıflandırması	51
3.	Olağan [Adi] Harcamalar – Olağanüstü Harcamalar Sınıflandırması	52
4.	Kamu Harcamalarının Yarattığı Faydaya Göre Sınıflandırılması	52
IV.	KAMU HARCAMALARININ ETKİLERİ VE SINIRI	52
A.	KAMU HARCAMALARININ ETKİLERİ	52
1.	Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri	52
2.	Ekonomik İstikrar Üzerine Etkileri	53
3.	Gelir Dağılımı Üzerine Etkileri	53
4.	Ekonomik Kalkınma Üzerine Etkileri	54
B.	KAMU HARCAMALARININ SINIRI	54
V.	KAMU HARCAMALARININ ARTIŞ NEDENLERİ	54
A.	GÖRÜNÜŞTE ARTIŞ NEDENLERİ	54

	B. GERÇEKTE ARTIŞ NEDENLERİ.....	56
VI.	KAMU HARCAMALARINDA ARTIŞI AÇIKLAYAN YAKLAŞIMLAR.....	57
	A. WAGNER KANUNU	57
	B. PEACOCK-WISEMAN'IN SIÇRAMA HİPOTEZİ	57
	C. MUSGRAVE YAKLAŞIMI	58
	D. MAKSİMİZASYON YAKLAŞIMI.....	59
	E. SOSYAL REFAHIN ARTIRILMASI YAKLAŞIMI	59
	F. ROSTOW YAKLAŞIMI	59
	G. BAUMOL YAKLAŞIMI [DENGESİZ VERİMLİLİK YAKLAŞIMI]	59
	H. BÜTÇE AÇIĞI VE KAMU HARCAMALARININ ARTIŞI TEZİ	60
	I. POLİTİK KISITLAR MODELİ	60
	J. LEVİATHAN MODEL.....	60
	K. MALİ YANILSAMA MODELİ.....	60
	L. ODLE'NİN POLİTİK AŞAMALAR TEZİ	61
	M. KAMU HARCAMALARINDAKİ ARTIŞA İLİŞKİN DİĞER GÖRÜŞLER.....	62
VII.	KAMU KESİMİ TARAFINDAN ÜRETİLEN MAL VE HİZMETLER.....	63
	A. TAM KAMUSAL MAL VE HİZMETLER	63
	1. Tüketimde Rakip Olmama.....	63
	2. Tüketimden Mahrum Edilmeme	63
	B. YARI KAMUSAL MAL VE HİZMETLER	64
	C. ERDEMLİ MAL VE HİZMETLER	64
	D. KULÜP MALLARI.....	65
	E. YEREL SOSYAL MALLAR	65
	F. GLOBAL SOSYAL MALLAR	67
	G. ÖZEL MAL VE HİZMETLER	68
VIII.	KAMU HİZMETLERİNİN MALİYETİ VE FİYATLAMASI	68
	A. MALİYETİ BELİRLEYEN UNSURLAR	68
	B. KAMU SEKTÖRÜNDE FİYATLAMA ÇEŞİTLERİ	69
IX.	SOSYAL FAYDA MALİYET ANALİZİ	69
	A. SOSYAL FAYDA MALİYET ANALİZİ	70
	B. GÖLGE FİYAT	70
	C. SOSYAL İSKONTO ORANI	71
X.	ÖZELLEŞTİRME	71
	A. ÖZELLEŞTİRMENİN AMAÇLARI	71
	B. ÖZELLEŞTİRME YÖNTEMLERİ.....	72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KAMU GELİRLERİ
(VERGİ TEORİSİ VE VERGİLEME TEKNİĞİ)

I.	KAMU GELİRLERİ	73
A.	KAMU GELİRLERİNİN TANIMI	73
B.	KAMU GELİRLERİNİN ÇEŞİTLERİ	73
1.	Vergi.....	73
2.	Resim	74
3.	Harç.....	74
4.	Şerefiye	74
5.	Parafiskal Gelirler	74
6.	Mali Tekeller.....	75
7.	Para ve Vergi Cezaları	75
8.	Mülk ve Teşebbüs Gelirleri [Mamelek Gelirleri - Patrimuan Gelirler]	75
9.	Borçlanma.....	75
10.	Para Politikası ve Para Basmaktan Doğan Gelirler.....	76
11.	Fonlar	76
12.	Diğer Kamu Gelirleri.....	76
C.	KAMU GELİRLERİNİN SINIFLANDIRILMASI	76
1.	Cebrilik Unsuru Açısından	76
2.	Sağlandıkları Kaynağın Niteliği Açısından.....	76
3.	Gelirin Elde Edilmiş Olduğu Kaynağın Sürekliliği Ya Da Gelirin Sürekliliği Açısından	77
II.	VERGİ TEORİSİ VE VERGİLEME TEKNİĞİ	77
A.	VERGİNİN AMAÇLARI	77
B.	VERGİNİN TANIMI VE NİTELİKLERİ	77
C.	VERGİNİN TARİHİ GELİŞİMİ	78
D.	VERGİYİ AÇIKLAYAN TEORİLER.....	79
1.	Fayda Teorisi	79
2.	İktidar Teorisi	80
E.	VERGİNİN UNSURLARI.....	80
1.	Verginin Konusu	80
2.	Vergiyi Doğuran Olay	80
3.	Vergi Matrahı	80
4.	Vergi Mükellefi - Vergi Sorumlusu.....	81
F.	VERGİLENDİRME SÜRECİ.....	82
1.	Verginin Tarhı	82
2.	Verginin Tebliği.....	83
3.	Verginin Tahakkuku	84

4. Verginin Tahsili	84
G. VERGİ ALACAĞINI SONA ERDİREN DURUMLAR	85
1. Ödeme	85
2. Mahsup-Takas	85
3. Terkin	85
4. Zamanaşımı	86
5. Af Uygulamaları	86
6. Tahakkuktan Vazgeçme	86
7. Tahsil İmkansızlığı Nedeniyle Vergiden Vazgeçme	86
8. Vergi Hatalarının Düzeltilmesi	86
9. Yargı Kararları	87
10. Mirasın Reddi	87
11. Uzlaşma	87
12. Cezalarda İndirim	87
III. VERGİLEME İLKELERİ	87
A. A. SMİTH'İN VERGİLEME İLKELERİ	87
B. A. WAGNER'İN VERGİLEME İLKELERİ	88
1. Mali İlkeler	88
2. İktisadi İlkeler	88
3. Ahlaki İlkeler	88
4. Teknik ve İdari İlkeler:	89
C. ÇAĞDAŞ VERGİLEME İLKELERİ	89
1. Genellik İlkesi	89
2. Adalet İlkesi	89
3. Eşitlik İlkesi	89
4. Açıklık İlkesi	90
5. Belirlilik İlkesi	90
6. Kesinlik İlkesi	90
7. Verimlilik [Yeterlilik-Yeterli Gelir] İlkesi	90
8. İktisadilik İlkesi	90
9. Uygunluk İlkesi	90
10. Esneklik İlkesi	90
11. İstikrar İlkesi	91
12. İktisadi Etkinlik İlkesi	91
13. Reel Toplam Hasılanın Yükseltilmesi İlkesi	91
IV. VERGİ ÖDEME GÜCÜ	91
A. VERGİ TARİFELERİNDEN YARARLANILMASI	92
1. Sınıf Usulü Artan Oranlı Vergi Tarifesi	92
2. Dilim Usulü Artan Oranlı Vergi Tarifesi	92
3. Gizli Artan Oranlılık	93

4.	Tersine Artan Oranlılık.....	93
5.	Artan Oranlı Vergi Tarifesi ile İlgili Çeşitli Kavramlar	93
B.	EN AZ GEÇİM İNDİRİMİ UYGULAMASINA YER VERİLMESİ	94
1.	En Az Geçim İndirimi Uygulamasını Savunanların Görüşleri	94
2.	En Az Geçim İndirimi Uygulamasına Karşı Görüşleri	94
3.	En Az Geçim İndirimi Türleri.....	95
4.	En Az Geçim İndirimi Uygulama Şekilleri	95
C.	AYIRMA İLKESİNE YER VERİLMESİ	96
1.	Ayırma İlkesi Uygulamasını Savunan Görüşler	96
2.	Ayırma İlkesi Uygulamasına Karşı Görüşler	96
D.	VERGİ İSTİSNA VE MUAFİYETLERİNE YER VERİLMESİ.....	96
V.	VERGİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	97
1.	Vergiden Kaçınma	97
2.	Vergi Kaçakçılığı.....	97
3.	Çifte/Mükerrer Vergileme.....	97
4.	Vergi Planlaması.....	97
5.	Vergi Maliyeti	97
6.	Vergi Harcaması	98
7.	Vergi Yüğü	98
8.	Vergi Kapasitesi.....	99
9.	Vergi Gayreti	99
10.	Vergi Esnekliği ve Vergi Canlılığı	100
11.	Taksflasyon.....	100
12.	Mali Tevzin	100
13.	Vergi Uyumlulaştırması	100
14.	Vergi Koordinasyon	100
15.	Vergi Rekabeti	100
16.	Vergi Cenneti.....	101
17.	Google Vergisi	101
18.	Vergi Göçü.....	101
19.	Vergi Tatili	101
20.	Vergi Dampingi.....	101
21.	Vergi Arbitrajı.....	101
22.	Mali Anestezi [Mali His İptali]	101
23.	Mali Rant.....	101
24.	Mali Sömürü	102
25.	Vergi Erozyonu	102
26.	Vergileme Sınırı	102
27.	Vergi Fiyatı	102
28.	Asgari Vergi	102

29. Mali Aldanma.....	102
30. Mali Zorlama.....	103
31. Nominal Vergi Çengeli [Soğuk Artan Oranlilik, Mali Sürüklenme]	103
32. Vergi Tutamağı.....	103
33. Vergi Bilinci	103
34. Vergi Ahlakı	103
35. Vergi Kaması.....	103
36. Vergi Takozu	103
37. Vergi Alerjisi	103
38. Vergi Reddi.....	103
39. Verginin Gelir Etkisi	104
40. Verginin İkame Etkisi	104
41. Verginin Karar Etkisi	104
42. Verginin Amortismanı	104
43. Verginin Kapitalizasyonu	104
44. Verginin Dönüştürülmesi [Telafisi].....	105
45. Tobin Vergisi.....	105
46. Ramsey Vergisi.....	105
VI. VERGİ YANSIMASI.....	105
A. YANSIMAYI BELIRLEYEN MIKRO EKONOMİK FAKTÖRLER.....	106
B. YANSIMAYI BELIRLEYEN MAKROEKONOMİK FAKTÖRLER	106
C. VERGİ YANSIMASINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	106
D. VERGİ YANSIMASI ŞEKİLLERİ.....	107
1. İleriye-Geriye Yansımaya	107
2. Sınırlı-Sınırsız Yansımaya.....	107
3. Kanuni Yansımaya-Fiili Yansımaya	107
4. Biçimsel Yansımaya-Efektif Yansımaya	108
5. Tam Yansımaya-Kısmi Yansımaya	108
6. Mutlak Yansımaya-Diferansiyel Yansımaya	108
7. Çapraz Yansımaya	108
8. Çift Yansımaya	108
9. Tek Dereceli-Çok Dereceli Yansımaya	108
VII. VERGİLERİN SINIFLANDIRILMASI.....	108
A. KONULARINA GÖRE	108
B. DOLAYLI-DOLAYSIZ VERGİLER.....	108
1. Vergi Konusunun Sürekliliği ve vergiyi Doğuran Olay Kriteri	109
2. Yansımaya Kriteri	109
C. AYNİ, BEDENİ VE NAKDİ VERGİLER.....	109
D. OBJEKTİF VERGİLER-SUBJEKTİF VERGİLER	109
E. ŞAHSİ VERGİLER-MAL VERGİLERİ	109

F.	DAĞITMA [TEVZİİ] VERGİLER-NİSPET VERGİLERİ.....	109
G.	ADVALOREM VERGİ-SPESİFİK VERGİ.....	109
H.	UYGULAMA SÜRELERİ AÇISINDAN.....	109
I.	TARİFELERİ AÇISINDAN.....	110
J.	KAPSAMLARI AÇISINDAN.....	110
K.	TAHSİLATI YAPAN BİRİMLER AÇISINDAN.....	110
VIII.	TEK VERGİ UYGULAMASI.....	110
A.	ARAZİDEN VERGİ ALINMASI.....	110
B.	HAMMADDE ÜZERİNDEN VERGİ ALINMASI.....	110
C.	GELİR ÜZERİNDEN VERGİ ALINMASI.....	110
D.	ARAZİDEKİ DEĞER ARTIŞINDAN VERGİ ALINMASI.....	110
E.	ENERJİDEN VERGİ ALINMASI.....	110
F.	SERMAYEDEN VERGİ ALINMASI.....	111
G.	HARCAMALAR ÜZERİNDEN VERGİ ALINMASI.....	111
1.	Yayıllı Muamele Vergisi.....	111
2.	Toplu Muamele Vergisi.....	111
3.	Katma Değer Vergisi.....	112

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DEVLET BORÇLANMASI

I.	DEVLET BORCUNUN TANIMI.....	115
II.	BORÇLANMA İLE VERGİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR.....	115
III.	KAMU BORCU İLE ÖZEL BORÇ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR.....	116
IV.	DEVLETİN BORÇLANMA NEDENLERİ.....	117
V.	KAMU AÇIKLARININ GELİŞİMİ VE TÜRLERİ.....	118
A.	KAPSAM AÇISINDAN KAMU AÇIKLARININ TÜRLERİ.....	119
1.	Dar Anlamda Kamu Sektörü Açığı.....	119
2.	Geniş Anlamda Kamu Açığı.....	119
3.	Konsolide Kamu Sektörü Açığı.....	120
B.	İŞLEVSELLİĞİ AÇISINDAN KAMU AÇIKLARININ TÜRLERİ.....	121
1.	Geleneksel Açık.....	121
2.	Birincil Açık [Faiz Dışı Açık].....	121
3.	İşlemsel Açık [Operasyonel Açık].....	123
4.	Cari Açık - Sermaye Açığı.....	124
5.	Nakit Açığı – Tahakkuk Bazında Açık.....	125
6.	Yapısal Açık – Konjonktürel Açık.....	125
VI.	BORÇLANMA YETKİSİ.....	125
A.	BORÇLANMA YETKİSİNİN GELİŞİMİ.....	126

B.	BORÇLANMA LİMİTİ	127
C.	BORÇLANMA SINIRI	127
VII.	İÇ – DIŞ BORÇ AYRIMINDA KULLANILAN KRİTERLER	127
VIII.	İÇ BORÇLARIN KAYNAKLARI	128
IX.	İÇ BORÇLARIN SINIFLANDIRILMASI	129
A.	VADELERİ AÇISINDAN	129
1.	Kısa Vadeli Borçlar	129
2.	Uzun Vadeli Borçlar	130
B.	GÖNÜLLÜ OLUP OLMADIKLARI AÇISINDAN	130
X.	İÇ BORÇLANMADA KULLANILAN ARAÇLAR	131
A.	HAZİNE BONOSU [PLASMAN BONOLARI]	131
B.	DEVLET TAHVİLİ	131
1.	Bütçe Açığının Finansmanı Amacıyla İhraç Edilen Devlet Tahvilleri	132
2.	Özel Tertip Devlet Tahvilleri	134
3.	Devlet İç Borçlanma Senetlerinin İhraç Yöntemleri	135
C.	KISA VADELİ AVANSLAR	136
D.	HAZİNE KEFALETİNİ HAİZ BONOLAR	137
E.	GELİR ORTAKLIĞI SENETLERİ	137
F.	GELİRE ENDEKSLİ SENETLER	137
G.	KİRA SERTİFİKASI [SUKUK]	137
H.	MÜTEAHHİTLİK BONOLARI	138
I.	EMANETLER	138
XI.	İÇ BORÇLARIN EKONOMİK ETKİLERİ	138
A.	ENFLASYONİST ETKİLER	138
B.	YATIRIMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLER	140
1.	Kamu Yatırımları Üzerindeki Etkileri	140
2.	Özel Yatırımlar Üzerindeki Etkileri	141
C.	ÖDEMELER DENGESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	143
D.	GELİR DAĞILIMI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	144
XII.	TÜRKİYE’DE İÇ BORÇLANMA	144
XIII.	TAHVİL SAHİPLERİNE SAĞLANAN ÇIKARLAR	144
XIV.	DIŞ BORÇLANMA	146
A.	DIŞ BORÇLANMAYA BAŞVURMA NEDENLERİ	146
B.	DIŞ BORÇLARIN SINIFLANDIRILMASI	147
1.	Kullanılış Biçimlerine Göre Sınıflandırma	147
2.	Borçların Kaynaklarına Göre Sınıflandırma	149
3.	Borcu Alanın Statüsüne Göre Sınıflandırma	149
4.	Geri Ödeme Şekline Göre Sınıflandırma	150
5.	Vadelerine Göre Sınıflandırma	150
XV.	DIŞ BORÇLARIN İKTİSADİ ETKİLERİ	150

A.	İKTİSADİ İSTİKRAR AÇISINDAN	150
B.	İKTİSADİ BÜYÜME AÇISINDAN	151
C.	GELİR DAĞILIMI AÇISINDAN	152
XVI.	TÜRKİYE'DE DIŞ BORÇLARIN GELİŞİMİ	152
XVII.	BORÇ YÖNETİMİNİN TANIMI	153
XVIII.	BORÇ YÖNETİMİNİN AMAÇLARI.....	153
XIX.	İÇ BORÇ YÖNETİMİ	154
A.	OLAĞAN İÇ BORÇ YÖNETİMİ.....	154
B.	OLAĞANÜSTÜ [İSTİSNAİ] İÇ BORÇ YÖNETİMİ	156
1.	Borcun Reddi/Silinmesi.....	156
2.	Konsolidasyon	156
3.	Konversiyon	157
4.	Büyümeye Endeksli Tahviller.....	160
5.	Monetizasyon	160
6.	Özelleştirme.....	161
7.	Olağanüstü Vergileme.....	161
XX.	DIŞ BORÇ YÖNETİMİ	161
A.	OLAĞAN DIŞ BORÇ YÖNETİMİ	161
B.	OLAĞANÜSTÜ [İSTİSNAİ] DIŞ BORÇ YÖNETİMİ.....	161
1.	Geçmişte Uygulanan Borç İndirim İşlemleri.....	162
2.	Borç-Özsermaye Değişimi	163
3.	Borç Azaltma Kolaylığı/Borçların Geri Satın Alınması.....	163
4.	Borç doğa/çocuk değişimi	164

BEŞİNCİ BÖLÜM KAMU BÜTÇESİ

I.	KAMU BÜTÇESİNİN TANIMI VE GELİŞİMİ	165
A.	BÜTÇE KAVRAMI	165
B.	ÜLKEMİZDE BÜTÇENİN GELİŞİMİ	166
II.	BÜTÇENİN FONKSİYONLARI.....	167
III.	BÜTÇE DENKLİĞİ TEORİLERİ	170
IV.	BÜTÇE İLKELERİ.....	171
A.	KLASİK BÜTÇE İLKELERİ	171
1.	Genellik İlkesi	171
2.	Birlik İlkesi	171
3.	Açıklık ve Alenilik İlkesi	172
4.	Doğruluk İlkesi (Objektif Doğruluk İlkesi).....	172
5.	Samimilik İlkesi (Sübjektif Doğruluk İlkesi).....	172

6. Önceden İzin İlkesi	172
7. Giderlerin Gelirlerden Önceliği İlkesi	172
8. Giderlerde Tahsis [Ayrım] İlkesi.....	172
9. Denklik İlkesi	173
10. Tasarruf İlkesi	173
11. Yıllık Olma İlkesi	173
B. ÇAĞDAŞ BÜTÇE İLKELERİ [5018 SAYILI KANUNA GÖRE BÜTÇE İLKELERİ].....	173
1. Makroekonomik istikrar İlkesi.....	173
2. Performans ve Mali Kontrol İlkesi	173
3. Planlama İlkesi	173
4. Uluslararası standartlara uygunluk	174
V. BÜTÇE SİSTEMLERİ [BÜTÇELEME TEKNİKLERİ]	174
A. TORBA [LUMP - SUM] BÜTÇE	174
B. GELENEKSEL [KLASİK - ÖRGÜT] BÜTÇE SİSTEMİ.....	174
C. PERFORMANS BÜTÇE [İCRAAT BÜTÇESİ] SİSTEMİ	175
D. PROGRAM BÜTÇE SİSTEMİ	175
E. PLANLAMA PROGRAMLAMA BÜTÇELEME SİSTEMİ [PPBS]	175
F. SIFIR TABANLI BÜTÇELEME SİSTEMİ	176
G. STRATEJİK PLANLARA BAĞLI PERFORMANS ESASLI BÜTÇE SİSTEMİ	176
VI. BÜTÇE ÇEŞİTLERİ	176
A. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU, ÜNİVERSİTELER VE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜLERİ.....	179
B. ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER.....	182
VII. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ HAZIRLANMASI	184
A. GELİR BÜTÇESİNİN HAZIRLANMA YÖNTEMLERİ	184
1. Otomatik Tahmin Yöntemi	184
2. Serbest Tahmin Yöntemi	184
B. BÜTÇE KANUNUNA EKLI BELGELER.....	184
C. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU'NUN HAZIRLANMA SÜRECİ.....	186
D. GEÇİCİ BÜTÇE	189
VIII. BÜTÇENİN UYGULANMASI.....	189
A. HARCAMALARIN YAPILMASI	189
1. Ödeneklerin Serbest Bırakılması;.....	189
2. Vize Yapılması Gerekliliği;.....	189
B. HARCAMA SÜRECİNDEKİ GÖREVLİLER	189
1. Üst Yöneticiler.....	189
2. Harcama Yetkilisi	190
3. Gider Gerçekleştirme Görevlileri	190
4. Muhasebe Yetkilisi	190

C.	HARCAMALARIN YAPILMA AŞAMALARI.....	190
1.	Yüklenmeye Girişme	190
2.	Harcama Talimatı	191
3.	Giderin Gerçekleştirilmesi.....	191
D.	ÖDENMEYEN GİDERLER VE BÜTÇELEŞTİRİLMİŞ BORÇLAR	191
E.	ÖDENEK İŞLEMLERİ	192
1.	Ön Ödeme.....	192
2.	Yedek Ödenek	193
3.	Ek Ödenek.....	193
4.	Örtülü Ödenek	193
5.	Olağanüstü Ödenek	193
6.	Ödenek Aktarması	194
IX.	BÜTÇE KAPATMA USULLERİ	194
A.	EGZERSİZ [HESAP DÖNEMİ] YÖNTEMİ	194
B.	JESTİYON [ZAMAN-I İDARE, YÖNETİM DÖNEMİ, SAYMAN DÖNEMİ] YÖNTEMİ	194
X.	DEVLET MUHASEBE SİSTEMLERİ	195
XI.	BÜTÇENİN DENETİMİ	195

ALTINCI BÖLÜM MALİYE POLİTİKASI

I.	MALİYE POLİTİKASININ DOĞUŞU.....	197
II.	MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI.....	197
III.	MALİYE POLİTİKASININ ARAÇLARI	197
IV.	MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI ARASINDAKİ ÇATIŞMALAR	198
A.	FİYAT İSTİKRARI İLE TAM ÇALIŞMA ARASINDAKİ ÇATIŞMA	198
B.	GELİR DAĞILIMINDA ADALET [BELİRLİ BİR TÜKETİM/REFAH DÜZEYİNE ULAŞILMASI] İLE İKTİSADİ KALKINMANIN SAĞLANMASI ARASINDAKİ ÇATIŞMA.....	198
C.	MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI İLE EKONOMİK VE SOSYAL HAKLAR ARASINDAKİ ÇATIŞMA	198
D.	MALİYE POLİTİKASININ AMAÇLARI İLE MALİYE POLİTİKASI ARAÇLARININ AMAÇLARI ARASINDAKİ ÇATIŞMA	199
V.	MALİYE POLİTİKASININ SINIRLARI	199
A.	İŞLEMSEL SINIRLAMALAR	199
B.	POLİTİK SINIRLAMALAR	199
C.	YAPISAL SINIRLAMALAR	200
VI.	MALİYE POLİTİKASI YÜRÜTME KOŞULLARI	200
VII.	MALİYE POLİTİKASI VE İKTİSADİ YAKLAŞIMLAR.....	200

A.	MERKANTALİZM.....	200
B.	FİZYOKRASİ.....	201
C.	KLASİK İKTİSAT YAKLAŞIMI.....	201
D.	KEYNESYEN YAKLAŞIM.....	202
E.	MONETARİST YAKLAŞIM.....	203
F.	RASYONEL BEKLENTİLER YAKLAŞIMI [HİPOTEZİ]	203
G.	ARZ YÖNLÜ İKTİSAT YAKLAŞIMI	204
H.	POST KEYNESYEN YAKLAŞIM.....	205
I.	YENİ KEYNESYEN YAKLAŞIM.....	205
J.	ÇAĞDAŞ KEYNESYENLER	206
K.	ANAYASAL İKTİSAT YAKLAŞIMI.....	206
L.	YAPISALCI YAKLAŞIM	207
VIII.	MALİYE POLİTİKASI ÇEŞİTLERİ.....	208
A.	İHTİYARİ MALİYE POLİTİKASI	208
B.	OTOMATİK STABİLİZATÖRLERE DAYALI MALİYE POLİTİKASI.....	208
1.	Artan Oranlı Kişisel [Bireysel] Gelir Vergisi.....	208
2.	İşsizlik Yardımları ve İşsizlik Sigortası Kesintileri.....	209
3.	Tarımsal Destekleme Alımları	209
4.	Kurumların, Bireylerin, Ailelerin Tasarrufları ve Şirketlerin Kar Dağıtım Politikaları.....	210
5.	Kendiliğinden Meydana Gelen Bütçe Açık ve Fazlaları.....	210
6.	Kurumlar Vergisi.....	210
7.	Stoklarda Meydana Gelen Artış ve Azalışlar	210
C.	FORMÜL ESNEKLİĞİ YÖNTEMİ.....	212
D.	KURALLI MALİYE POLİTİKASI	213
IX.	MALİYE POLİTİKASI UYGULAMASI VE MİLLİ GELİR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	213
A.	ÇOĞALTAN ETKİSİ.....	213
B.	HIZLANDIRAN ETKİSİ	216
X.	ENFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI.....	217
A.	ENFLASYONUN ETKİLERİ	217
B.	ENFLASYONLA MÜCADELE STRATEJİSİ	217
1.	Enflasyonla Mücadelede Kamu Harcama Politikası.....	218
2.	Enflasyonla Mücadelede Vergi Politikası.....	219
3.	Enflasyonla Mücadelede Borçlanma Politikası.....	220
XI.	DEFLASYONLA [DURGUNLUKLA] MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI	221
A.	DEFLASYONLA MÜCADELEDE KAMU HARCAMA POLİTİKASI	221
B.	DEFLASYONLA MÜCADELEDE VERGİ POLİTİKASI.....	222
C.	DEFLASYONLA MÜCADELEDE BORÇLANMA POLİTİKASI.....	223
XII.	STAGFLASYONLA MÜCADELEDE MALİYE POLİTİKASI.....	224
A.	GELİRLER POLİTİKASI.....	225

B. VERGİ TEMELLİ GELİRLER POLİTİKASI.....	225
C. ENDEKSLEME.....	225
D. ÜRETİM TEŞVİKLERİ VE SUBVANSİYONLAR.....	226
XIII. EKONOMİK KALKINMA VE MALİYE POLİTİKASI	226
XIV. GELİR DAĞILIMI VE MALİYE POLİTİKASI	228
XV. İSTİKRAR PROGRAMLARI	233
XVI. PARA VE MALİYE POLİTİKALARININ ETKİNLİĞİ	234
A. DIŞA KAPALI EKONOMİ.....	234
B. DIŞA AÇIK EKONOMİ.....	235
1. Sabit Kur Rejimi-Sermaye Hareketleri Serbest.....	235
2. Esnek Kur Rejimi-Sermaye Hareketleri Serbest.....	237

VERGİ HUKUKU

YEDİNCİ BÖLÜM VERGİ HUKUKU

I. VERGİ HUKUKU HAKKINDA GENEL BİLGİLER	241
A. MALİYE BİLİMİNİN HUKUKİ BOYUTU	241
1. Mali Hukuk.....	241
2. Vergi Hukuku.....	242
3. Vergi Hukukuna İlişkin Ayrımlar	244
B. VERGİ HUKUKUNUN TARİHİ GELİŞİMİ	244
C. VERGİLENDİRME YETKİSİ	246
II. VERGİ HUKUKUNDA TARAFLAR.....	247
A. VERGİ ALACAKLISI [DEVLET]	247
B. VERGİ BORÇLUSU [MÜKELLEF]	247
C. ARACI MÜKELLEF	248
D. FİİLİ MÜKELLEF	248
1. Mükellefin Temsilcisinin Sorumluluğu	249
2. Vergi Kesenlerin Sorumluluğu.....	250
3. Meslek Mensuplarının Sorumluluğu.....	250
4. Mirasçılarının Sorumluluğu.....	251
5. Dar Mükelleflerde Vergi Sorumluluğu.....	251
III. VERGİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI	251
A. YASAMA ORGANINDAN DOĞAN KAYNAKLAR	251
1. Anayasa.....	251
2. Uluslararası Vergi Anlaşmaları	252
3. Kanunlar.....	252

B.	YÜRÜTME ORGANINDAN DOĞAN KAYNAKLAR.....	253
1.	Kanun Hükmünde Kararname.....	253
2.	Bakanlar Kurulu Kararları	253
3.	Tüzük.....	253
4.	Yönetmelik	253
5.	Genel Tebliğ	253
6.	Özelge [Mukteza]	254
7.	Sirküler.....	254
8.	Genelge.....	254
C.	YARGI ORGANINDAN DOĞAN KAYNAKLAR.....	254
1.	Anayasa Mahkemesi Kararları.....	254
2.	İçtihadı Birleştirme Kararları	254
D.	DİĞER KAYNAKLAR.....	255
1.	Bilimsel Öğreti.....	255
2.	Örf ve Adet Kuralları	255
IV.	KANUNLARIN UYGULANMASI	255
A.	YER BAKIMINDAN UYGULANMASI	255
B.	ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI.....	256
1.	Vergi Kanunlarının Yürürlüğe Girmesi	256
2.	Vergi Kanunlarının Yürürlükten Kaldırılması.....	256
3.	Vergi Kanunlarının Geriye Yürümesi [Makabline Şamil Olmama]	256
C.	ANLAM BAKIMINDAN UYGULANMASI [YORUM]	256
1.	Yorum Kavramı ve Türleri	256
2.	Yorum Yöntemleri	257
3.	Yorumda Kullanılan Mantık Kuralları.....	258
4.	Vergi Hukukunda Yorum Kuralları	259
V.	VERGİ HUKUKUNDA SÜRELER	259
A.	ORGANİK TASNİF.....	260
1.	Kanuni Süreler.....	260
2.	İdari Süreler	260
3.	Yargısal Süreler.....	260
B.	HUKUKİ NİTELİKLERİNE GÖRE TASNİF	265
1.	Hak Düşürücü Süreler	265
2.	Vergi Ödevleri ile İlgili Süreler.....	265
3.	Müsamaha Süreleri.....	265
4.	Uyarıcı ya da Düzenleyici Süreler	265
5.	Zamanaşımı Süreleri	265
C.	SÜRELERİN HESAPLANMASI	265
D.	SÜRELERİN UZAMASI [İDARİ SÜRELERİN UZAMASI]	266
1.	Mücbir Sebepler	266

2.	Zor Durum Hali.....	267
3.	Ölüm Halinde Sürelerin Uzaması	267
VI.	MÜKELLEFİN ÖDEVLERİ	267
A.	MÜKELLEFİN MADDİ ÖDEVİ.....	267
B.	MÜKELLEFİN ŞEKLİ ÖDEVLERİ	268
1.	Bildirim Ödevleri	268
2.	Kayıt Nizamına Yönelik Ödevler	269
3.	Belge Düzenleme, Verme ve Saklama Ödevi.....	269
4.	Defter Tasdiki Ödevi.....	273
5.	Defter Tutma Ödevi	273
6.	Beyanname Verme ve Ödeme Sürelerine İlişkin Ödevler	274
7.	Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanma Ödevi.....	274
8.	Banka Aracılığıyla Ödeme Yapma Ödevi	275
9.	Vergi İncelemede Yetkililere Yardım Ödevi.....	275
10.	Bilgi Verme Ödevi.....	275
11.	Vergi Kimlik Numarası Kullanma Ödevi.....	275
VII.	VERGİ İDARESİNİN BİLGİ EDİNME YOLLARI.....	275
A.	YOKLAMA.....	276
B.	VERGİ İNCELEMESİ	276
C.	ARAMA.....	277
D.	BİLGİ TOPLAMA.....	278
E.	İSTİHBARAT ARŞİVİ	278
VIII.	VERGİ SUÇ VE CEZALARI	278
A.	VERGİ SUÇ VE CEZASI KAVRAMI	278
B.	VERGİ SUÇLARININ ÇEŞİTLERİ	279
1.	Kabahatler.....	279
2.	Suçlar [Cürümler].....	283
C.	VERGİ SUÇ VE CEZALARIYLA İLGİLİ ORTAK HÜKÜMLER	283
1.	Vergi Suç ve Cezalarından Kurtulma Yolları	283
2.	Vergi Suçlarında Cezaların Artması Hali [Tekerrür Hali]	285
3.	Vergi Suç ve Cezalarında İştirak.....	285
4.	Vergi Suçlarında Birleşme	285
IX.	VERGİ UYUŞMALIKLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI	286
A.	VERGİ UYUŞMAZLIĞI KAVRAMI	286
B.	VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜM YOLLARI	286
1.	Pişmanlık ve Islah.....	286
2.	Vergi Cezalarında İndirim Uygulaması	287
3.	Uzlaşma	288
4.	Vergi hatalarının düzeltilmesi.....	291
C.	VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ YARGI AŞAMASINDA ÇÖZÜMÜ	294

1.	Vergi Davalarına Bakmakla Görevli Mahkemeler	294
2.	Vergi Yargısının İşleyişi	297
X.	KAMU ALACAĞININ KORUNMASI	299
A.	KAMU ALACAĞININ GÜVENCE ALTINA ALINMASI	300
1.	Teminat	300
2.	İhtiyati Tahakkuk	300
3.	İhtiyati Haciz	301
4.	Yurtdışına Çıkış Yasağı	303
B.	VERGİ ALACAĞININ DEĞERİNİN KORUNMASI	303
C.	KAMU ALACAKLARININ ZORLA TAHSİLİ	304
1.	Ödeme Emri	304
2.	Haciz	304
D.	ZAMANAŞIMI	305
1.	Tahakkuk [tarh] zamanaşımını durduran haller	306
2.	Tahsil Zamanaşımını Durduran Haller	306
3.	Tahsil Zamanaşımını Kesen Haller	306
E.	TECİL	307

SEKİZİNCİ BÖLÜM TÜRK VERGİ SİSTEMİ

I.	VERGİ SİSTEMİ KAVRAMI VE TÜRK VERGİ SİSTEMİ	309
II.	GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	309
A.	GELİR VERGİSİ	309
1.	Gelir Vergisinin Tarihi Gelişimi	309
2.	Gelir Kavramı	310
3.	Gelir Vergisi Türleri	312
4.	193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa Göre Gelirin Özellikleri	312
5.	Gelir Vergisinin Konusu ve Mükellefi	315
6.	Gelir Vergisinde Mükellefiyet ve Mükellefiyet Şekilleri	316
7.	Gelir Unsurları ve Gelirin tespiti	318
8.	Gelir Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi	349
9.	Gelirin Toplanması ve Zararların Mahsubu	352
10.	Geçici Vergi	353
B.	KURUMLAR VERGİSİ	354
1.	Kurumlar Vergisinin Mükellefleri ve mükellefiyet şekilleri	354
2.	Kurumlar Vergisinde Mükellefiyet Türleri	354
3.	Kurumlar Vergisinde Matrah Tespiti	355
4.	Tasfiye Birleşme Devir Şekil Değiştirme ve Bölünme	357

5. Kurumlar Vergisinde Kazancın Bildirimi	359
III. SERVET VE SERVET TRANSFERİ ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	359
A. EMLAK VERGİSİ	359
1. Bina vergisi.....	359
2. Arazi Vergisi.....	360
3. Verginin Matrahı, Oranı ve Beyanı	360
B. MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ.....	360
C. VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ	362
1. Tarihi süreç içerisinde Veraset ve İntikal vergisi.....	362
2. Veraset ve İntikal Vergisi	362
3. Veraset ve İntikal Vergisinin Matrahı, Oranı ve Beyanı	363
IV. HARCAMALAR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER.....	364
A. KATMA DEĞER VERGİSİ	364
1. Katma Değer Vergisinde Teslim ve Teslim Sayılan Haller	365
2. Katma Değer Vergisinde İstisnalar	365
3. Katma Değer Vergisin Oranı ve Vergilendirilmesi.....	367
B. ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ.....	367
C. BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİ	368
D. DAMGA VERGİSİ.....	368
E. GÜMRÜK VERGİSİ	368
F. ŞANS OYUNLARI VERGİSİ	369
KAYNAKÇA	371